

*Товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія Геонікс»
07850, Київська обл., Бучанський р-н, смт Клавдієво-Тарасове,
вул. Травнева,8
тел: (044) 360-90-48, e-mail: geo@geonix.com.ua*

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ БУДІВНИЦТВА КОМПЛЕКСУ РЕГІОНАЛЬНОГО ПОЛІГОНУ ПО СКЛАДУВАННЮ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ З ПІД'ІЗНОЮ ДОРОГОЮ У КОНОТОПСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ (ЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ)

КИЇВ – 2023

ПЕРЕЛІК АБРЕВІАТУР

СЕО – стратегічна екологічна оцінка
ОВД – оцінка впливу на довкілля
ДДП – документ державного планування
ГДК – гранично-допустима концентрація
ГДР – гранично-допустимий рівень
ГДС – гранично-допустимий скид
ГДВ – гранично-допустимий викид
ДПТ – детальний план території
СЗЗ – санітарно-захисна зона
ТПВ – тверді побутові відходи
ЧКУ – Червона книга України
ДСТУ – державний стандарт України
СЗЗ – санітарно-захисна зона
КМУ – Кабінет Міністрів України
ПЗФ – природно-заповідний фонд
ЄС – Європейський Союз

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	6
1.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	
1.2. ЗМІСТ І ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ПЛАНАМИ ТА ПРОГРАМАМИ	
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ, ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)10	10
2.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ПРОЄКТУВАННЯ	
2.2. ПРИРОДНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА РЕСУРСИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ПРОЄКТУВАННЯ.....	
2.2.1. Кліматичні умови.....	
2.2.2. Гідрологічні умови	
2.2.3. Ґрунтовий покрив	
2.2.4 Флора, фауна, біорізноманіття, природоохоронні об'єкти та території	
2.2.5. Атмосферне повітря	
2.2.6. Акустичне забруднення	
2.2.7. Радіаційне забруднення.....	
2.2.8. Електромагнітне забруднення.....	
2.2.9. Здоров'я населення.....	
2.3. ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО.....	
РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)	18
РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	24
РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА	

ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	25
РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	27
РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	29
РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ	34
РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	37
РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	41
РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.....	42
ДОДАТКИ	43

ВСТУП

Мета стратегічної екологічної оцінки - сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту державного планування виконується згідно вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Даний закон був розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля. Закон був розроблений з метою врегулювання відносин у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування.

Проведення стратегічної екологічної оцінки (далі СЕО) застосовується як системний процес для всебічного оцінювання на етапі планування проекту державного планування, що передбачає розгляд можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків та їх інтеграцію до запропонованої містобудівної документації.

Виконання Звіту про стратегічну екологічну оцінку містобудівної документації здійснювались відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та з урахуванням вимог «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Міністерством екології та природних ресурсів України.

Проект розроблений авторським колективом у складі:

«Директор _____ Підлісний О.О.»

«ГАП _____ Гуржій Д.П.»

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

1.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Детальний план території є містобудівною документацією місцевого рівня, що призначений для уточнення положень Схеми планування території Конотопської міської територіальної громади, планувальної структури та функціонального призначення території, просторової композиції, параметрів забудови з метою будівництва комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з під'їзною дорогою; визначення містобудівних умов та обмежень для проектування об'єктів будівництва, згідно вимог п.4.1. ДБН Б.1.1-14:2012, ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні» ч.4 ст.19 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Об'єкт СЕО і рівень планування

Детальний план території для будівництва комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з під'їзною дорогою у Конотопській міській територіальній громаді (за межами населеного пункту).

Рівень планування – місцевий.

Замовник СЕО і виконавець

Замовник СЕО – Відділ містобудування та архітектури Конотопської міської ради.

Виконавець – ТОВ «КОМПАНІЯ ГЕОНІКС».

Стадія здійснення СЕО

Оцінка проводилась після виконання основних креслень та пояснювальної записки детального плану території, перед його затвердженням.

Метою розроблення детального плану території є визначення функціонального призначення та параметрів забудови ділянки за межами населеного пункту з метою будівництва комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з під'їзною дорогою.

Проект детального плану території розробляється на підставі Рішення та Завдання на розроблення містобудівної документації «Детальний план території для будівництва комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з під'їзною дорогою у Конотопській міській територіальній громаді (за межами населеного пункту)».

За обсягом та змістом проект детального плану території розроблявся відповідно вимог чинного законодавства України у галузі містобудування та вимог Державних будівельних норм: ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні», ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території», із урахуванням вимог ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», Постанови Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 926 «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації» (далі – Постанова КМУ № 926).

При виконанні стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації здійснювався аналіз проєкту щодо врахування вимог у сфері забезпечення норм санітарної гігієни та охорони навколишнього природного середовища, що визначені в державних санітарних правилах, законах України, нормативно-правових актах а також інших підзаконних актах у сфері містобудівної документації, що носять рекомендаційний характер.

Основні цілі документа державного планування:

- визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час використання територій;
- визначення меж функціональних зон, пріоритетних та допустимих видів використання і забудови територій;
- визначення територій, що мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні та інші обмеження їх використання;
- належна та ефективна функціонально-планувальна організація території проектування з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень;
- уточнення цільового призначення земельної ділянки, що знаходиться в межах території проектування;
- залучення інвестицій та створення додаткових місць прикладання праці, що буде сприяти наповненню місцевого бюджету та підвищенню рівня доходів населення.

1.2. ЗМІСТ І ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ПЛАНАМИ ТА ПРОГРАМАМИ

Дана містобудівна документація розробляється у розвиток рішень містобудівної документації місцевого рівня Схеми планування території Конотопської міської територіальної громади.

При цьому враховуються проєктні пропозиції іншої містобудівної документації місцевого рівня, а саме:

- Генеральний план міста Конотоп;
- Схеми планування території Конотопської міської територіальної громади;
- наявна містобудівна документація місцевого рівня, землевпорядна документація та інша документація технічного характеру.

Досягнення сталого розвитку будь якого населеного пункту або його окремої частини відбувається через реалізацію планів та програм, які визначають низку оперативних цілей та реалізують завдання в різних сферах господарської діяльності та життєзабезпечення населення. При розробленні детального плану враховуються:

- заходи стратегії та програм економічного, екологічного, соціального розвитку міста;
- програм розвитку інженерно-транспортної інфраструктури;

- охорони навколишнього природного середовища, що прямо або опосередковано стосуються умов використання території, що проєктується;
- чинна містобудівна документація на місцевому рівні та проєктна документація, що стосується території, що проєктується.

Завданнями детального плану території є:

1. Визначення планувальної організації та розвитку території, на якій передбачається будівництво комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів та супутньої інфраструктури.
2. Визначення всіх планувальних обмежень використання території згідно з державними будівельними нормами та санітарно-гігієнічними нормами.
3. Визначення напрямів, черговості та обсягів подальшої діяльності щодо:
 - попереднього проведення інженерної підготовки та інженерного забезпечення території;
 - створення транспортної інфраструктури;
 - організації транспортного і пішохідного руху;
 - охорони та поліпшення стану навколишнього середовища, забезпечення екологічної безпеки;
 - комплексного благоустрою та озеленення.

Цільовий аналіз

Врахування положень та завдань, визначених у планах та програмах що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, в певній мірі визначають передумови для прийняття рішень при розробленні проєктів містобудівної документації. В процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту ДПТ було розглянуто значну кількість документів, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку.

Розроблення документа державного планування детального плану території також має зв'язок та узгоджується з іншими документами державного планування, а саме: різними планами та програми, що діють на регіональному рівні, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проєктних рішень в даній містобудівній документації. Їх положення та завдання беруться до уваги в процесі розроблення містобудівної документації та її стратегічної екологічної оцінки.

- Указ Президента України від 30.09.2019 №722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки»;
- Стратегія регіонального розвитку Сумської області на період до 2027 р;
- «Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської області на 2019-2021 рр»;
- Стратегія розвитку Конотопської міської громади до 2030 року;
- «Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської області на 2019-2021 рр»;

- «Програма державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря зони Сумська» на 2022-2026 роки, а також чинна містобудівна документація на місцевому рівні та проектна документація, інформація містобудівного, земельного та інших кадастрів, заяви щодо забудови та іншого використання території;

- Загальнодержавна цільова соціальна програма «Питна вода України» на 2022-2026 роки (№ 388-р від 28.04.2021);

- Директива № 2008/98/ЄС про відходи (рамкова директива про відходи.

- Директива про захоронення відходів на полігонах (1999/31ЄС) зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) № 1882/2003.

- Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до проекту ДПТ, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. За результатами аналізу змісту містобудівної документації було оцінено рівень відповідності проектних пропозицій, викладених у проекті ДПТ, екологічним цілям, встановленим у стратегіях, планах та програмах на регіонального і місцевого рівня.

Згідно результатів аналізу можна зробити висновок, що проект ДПТ має достатньо високій ступінь відповідності цілям екологічної та соціальної політики, встановлених на місцевому рівнях. Проект містобудівної документації враховує більшість з них шляхом виділення ділянок відповідного функціонального використання для реалізації визначених цілей, надає пропозиції можливої перспективної трансформації окремих ділянок щодо їх цільового використання; пропонує комплекс заходів з розвитку інженерно-транспортного господарства, заходів з інженерної підготовки та захисту території, спрямованих на досягнення визначених цілей та забезпечення системності формування комфортних умов життєдіяльності населення.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості і органів виконавчої влади під час розроблення проекту детального плану території та здійснення СЕО

Здійснення стратегічної екологічної оцінки документу державного планування відбувалось одночасно з розробленням проекту містобудівної документації.

У рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки проекту ДПТ був розроблений проект Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості. Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування було надіслано місцевим органам виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та у сфері охорони здоров'я населення.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ, ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

2.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ПРОЄКТУВАННЯ

Земельна ділянка розташована у північній частині Конотопської міської територіальної громади Сумської області. Площа ділянки – 16,5 га.

На даний час, на території детального плану розташоване несанкціоноване сміттєзвалище.

Через ділянку проєктування проходить повітряні лінії електропередачі 110 і 330 кВ.

Під'їзд до ділянки, яка розглядається детальним планом, здійснюється з існуючої ґрунтової дороги.

2.2. ПРИРОДНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА РЕСУРСИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ПРОЄКТУВАННЯ

2.2.1. Кліматичні умови

Клімат території помірно континентальний з тривалою нехолодною зимою та теплим літом.

Нижче наведена коротка характеристика кліматичних умов за даними багаторічних спостережень на МС Конотоп.

Середньорічна T °С повітря - 6,3°

Абсолютний максимум - 37°

Абсолютний мінімум - мінус 36°

Розрахункові температури:

- середня найбільш холодної 5-денки - мінус 23°

- зимова вентиляційна - мінус 11,3°

- середня опалювального періоду - мінус 2,2°

Тривалість опалювального періоду - 193 дні

Тривалість безморозного періоду - 161 день

Середня глибина промерзання ґрунтів - 93 см

Середньорічна вологість повітря - 78 %

Середньорічна кількість опадів - 540-650 мм

Середня висота снігового покриву - 18-32 см

Домінуючі вітри (повторюваність) - Зх (14,2%), ПдСх (14%), ПнЗх, (13,6%)

Середня швидкість вітру - 4,1 м/с

Найбільші вітри, можливі 1 раз за рік - 20 м/с

5-10 років - 23-24 м/с

10-20 років - 24-25 м/с

Несприятливі атмосферні явища (середня/найбільша кількість днів):

- тумани - 53 / 83 дні

- заметілі - 26 / 49 днів
- грози - 29 / 47 днів
- сильні вітри (> 15м/с) - 9 / 25 днів

За метеорологічними умовами територія відноситься до регіону з помірним природним потенціалом забруднення атмосферного повітря та не дуже сприятливими умовами розсіювання викидів в атмосферу.

На основі комплексного аналізу кліматичних параметрів та згідно архітектурно-будівельного кліматичного районування України територія віднесена до I архітектурно-будівельного району (Північно-Західний) з відповідними вимогами містобудівного характеру (згідно ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 “Будівельна кліматологія”, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»).

Територія характеризується сприятливими кліматичними умовами для проживання, забезпечення здорового способу життєдіяльності населення та містобудівного розвитку.

2.2.2. Гідрологічні умови

На території сміттєзвалища та в безпосередній близькості до нього відсутні поверхневі водні ресурси.

Гідрографічна мережа представлена та дренується ріками, які відносяться до басейну Сейму. Ріка Сейм (ліва притока р. Десни – басейн Дніпра) з її мальовничими берегами протікає в 6-7 км на північ від міста.

Безпосередньо місто розташоване в долинах та на водорозділах рік Єзуч, Куколка (обидві лівобережні притоки р. Сейм) та р. Липка (лівобережна притока р. Єзуч).

Річка Єзуч належить до малих річок (довжина 54 км, площа басейну – 839 км², глибина – 2,3 – 2,5 м, похил русла - 0,76 м/км). Загальний напрямок течії – західний та північно-західний. Заплави рік заболочені, заторфовані, русла замулені, що знизило їх пропускну здатність та зумовило вимушене дренажування (глибина каналів до 1м). В результаті стік русел порушений, а русло р. Єзуч – ще й зрегульоване каскадом ставків, які використовуються для розведення риби. Весною ставки заповнюються до відміток НПУ = 132-133м. В зв'язку з низьким рівнем води в р. Єзуч і Липка в разі весняної повені льодові затори мостам не загрожують.

Гідрографічну мережу території доповнює колекторно-дренажна мережа (переважно невпорядкована) меліоративної системи.

По своєму режиму ріки регіону відносяться до рівнинних, переважно снігового живлення, яке складає 50-65 % річкового стоку. Помітну роль у їх живленні відіграють також ґрунтові води та дощові води літньо-осіннього періоду.

Територія сміттєзвалища не є підтоплюваною.

Гідрогеологічні умови території стихійного сміттєзвалища характеризується наявністю безнапірного, першого від поверхні горизонту підземної води, який встановлений на глибині 5,4 – 11,8 м. Водоносні породи представлені кварцевими дрібнозернистими пісками. Нижня частина

водоутримуючих порід представлена гранітами. Підземні води прісні з мінералізацією 0,4-0,7 г/дм³, здебільшого гідрокарбонатні кальцієві, загальна жорсткість коливається 7 мг/скв./ дм³.

Реакція води слабколужна. У бактеріологічному відношенні води здорові (у природному незабрудненому стані).

З кожним роком зростає негативний техногенний вплив на стан та якість підземних вод, що добуваються для задоволення господарсько-побутових потреб населення, внаслідок експлуатації технічно неоснащених, фізично та морально застарілих місць видалення відходів, у т. ч. стихійного сміттєзвалища. Особливо цей вплив проявляється на забрудненні підземних вод перших від поверхні водоносних горизонтів.

У зв'язку з цим законодавством передбачено в місцях розташування об'єктів з вираженим та потенціальним негативним впливом на стан та якість підземних вод спорудження мережі спостережних свердловин з метою вивчення ступеня забруднення підземних вод забруднюючими речовинами.

Наголошуємо на необхідності здійснення моніторингу проб підземних вод із спостережних свердловин щорічно із визначеною періодичністю відповідно до вимог чинного санітарно-епідеміологічного законодавства.

2.2.3. Ґрунтовий покрив

Значну небезпеку для якості земельних ресурсів та ґрунтів становить утворення звалищного фільтрату внаслідок існування сміттєзвалища, який просочується вглиб у ґрунт, тим самим забруднюючи його. Фільтрат – «стічні води», що виникають в результаті інфільтрації атмосферних опадів у тіло сміттєзвалища, які концентруються в його «підшові». Органічна речовина, що міститься у відходах, утворює фільтрат – складну за хімічним складом рідину з яскраво вираженим неприємним запахом. Просочування фільтрату вглиб у ґрунти призводить до забруднення, яке поширюється на значні відстані від сміттєзвалища.

Головними компонентами-забруднювачами звалищного фільтрату виступають важкі метали (свинець, кадмій, цинк, мідь, кобальт, хром, залізо), хімічні сполуки (нафтопродукти, нітрати, фосфати) та бактерії (групи кишкової палички, ентерококи).

Регулярного моніторингу кількісних і якісних показників стану ґрунтів на території сміттєзвалища та в межах СЗЗ від нього не проводиться.

Проникнення фільтрату до ґрунту та ґрунтових вод може призвести до значного забруднення навколишнього середовища не лише органічними та неорганічними сполуками, а ще патогенними мікроорганізмами.

Враховуючи, що основними джерелами забруднення ґрунтів є хімічні речовини антропогенного походження, що осідають із повітря та надходять разом з поверхневим стоком, наголошуємо на необхідності здійснення моніторингу ґрунтів щорічно із визначеною періодичністю відповідно до вимог чинного санітарно-епідеміологічного законодавства за вмістом забруднювачів в зоні можливого впливу МВВ.

2.2.4 Флора, фауна, біорізноманіття, природоохоронні об'єкти та території

Ділянка проектування, не відноситься до екологічної мережі Сумської області, земель водного фонду, прибережних захисних смуг, лісогосподарських зон, територій історико-культурного, природо-заповідного, рекреаційного чи оздоровчого призначення.

Територій мережі Емеральд (Смарагдової мережі) відповідно до Бернської конвенції та Екологічної мережі Сумської області на території проектування не виявлені відповідно до інтерактивного картографічного веб-застосунка «Смарагдова мережа України: база даних – Species of Resolution 6. Database» за посиланням <http://emerald.net.ua/>.

Враховуючи, що об'єкт планованої діяльності існуючий та діючий, тому внаслідок довгострокового антропогенного впливу в минулому відбулася заміна природних груп біоценозу на синантропні, які є типовими для території стихійного сміттєзвалища. Виходячи з вищевказаного, вплив на тварин та рослин, занесених до Червоної книги України і до переліків видів, які підлягають особливій охороні, відсутній.

Територія існуючого полігону сприяє поширенню синантропних видів організмів та їх угруповань як в межах, так і поза межами сміттєзвалища. Серед синантропних видів ссавців на території поширеними є пацюк, миша хатня, тим самим формуючи кормову базу для хижих диких тварин, головним чином лисиці, вовка. Для території стихійного сміттєзвалища також характерним є велике різноманіття синантропних видів орнітофауни. Серед поширених видів родини Воронових є сорока звичайна (*Pica pica*), галка (*Corvus monedula*), грак (*Corvus frugilegus*), ворона сіра (*Corvus cornix* L.), крук (*Corvus corax*), ворона чорна (*Corvus corone*). Серед дрібних птахів поширеними є плиска біла (*Motacilla alba*), синиця велика (*Parus major*), горобець хатній (*Passer domesticus*), горобець польовий (*Passer montanus*). Таке біорізноманіття птахів привертає увагу до цих територій хижаків. Найчастіше це можуть бути яструб великий (*Accipiter gentilis*), яструб малий (*Accipiter nisus*), лунь лучний (*Accipiter nisus*), лунь очеретяний (*Circus aeruginosus*).

Додатковим фактором небезпеки є розповсюдження на звалищах небезпечних хвороб. Харчові відходи, які складають 25-30 % всього сміття, є поживою для комах, щурів, собак та ряду птахів (сірі ворони, граки, галки, сизі голуби, мартини). У сприятливих для розвитку умовах збудники хвороб розмножуються, а тоді зі звалища переносяться в місця проживання людей, саме у такий спосіб звалища стають розплідниками бактерій.

2.2.5. Атмосферне повітря

Стаціонарні пости спостереження за станом забруднення атмосферного повітря на території проектування та в безпосередній близькості відсутні.

При експлуатації стихійного сміттєзвалища в атмосферне повітря потрапляють наступні небезпечні забруднюючі речовини та сполуки: діоксид азоту, оксид вуглецю, аміак, етилбензол, ангідрид сірчистий, сірководень, діоксид сірки, метан, ксилол, толуол, формальдегід.

Регулярного моніторингу якості атмосферного повітря на території сміттєзвалища не проводиться.

Дослідження проби повітря на межі СЗЗ сміттєзвалища на дотримання нормативів ГДВ показало що на відстані 500 м (межа СЗЗ сміттєзвалища) від джерела забруднення концентрації: вуглецю оксиду, сірки двоокису, сірководню, аміаку, фенолу, формальдегіду не перевищують ГДК згідно з Державними санітарними правилами охорони атмосферного повітря населених місць» ДСП-201-97. На підставі вищевказаного зроблено висновок, що валові викиди не перевищують гранично допустимі викиди забруднюючих речовин.

2.2.6. Акустичне забруднення

Основним джерелом шуму безпосередньо для території проектування є маневрування спеціалізованої машинотехніки.

Джерела шумового забруднення, такі як інженерні об'єкти, мають локальний вплив, що, як правило, не виходить за межі охоронної зони об'єктів.

2.2.7. Радіаційне забруднення

Ділянка проектування не відноситься до зони підвищеного радіологічного контролю в результаті аварії на ЧАЕС (відповідно до постанови КМУ № 106 від 23.07.1991 року і № 600 від 29.01.1994 року).

Природна радіоактивність середовища не перевищує допустимих значень (рівні гама-фону не перевищують 12-13 мкР/год, щільність забруднення ґрунтів <1 Кі/км²); техногенні джерела радіаційного забруднення відсутні. Природні виходи радону не зареєстровані.

Відповідно, планувальні обмеження щодо радіаційних показників середовища відсутні.

2.2.8. Електромагнітне забруднення

На території проектування присутні наступні джерела електромагнітного забруднення, що іонізують атмосферне повітря навколишнього середовища, такі як: лінії електропередач (ЛЕП) потужністю 330 та 110 кВ, охоронна зона яких становить 20 та 30 м відповідно по обидві сторони лінії від крайніх проводів. Проте, відповідно до технічних характеристик об'єктів, які випромінюють електромагнітну енергію, прояв електро-магнітного випромінювання фіксується в межах гранично допустимих рівнів.

2.2.9. Здоров'я населення

Охорона здоров'я населення, забезпечення достатньою кількістю об'єктів охорони здоров'я є однією з головних цілей, визначених проектом внесення змін до генерального плану міста.

Серед факторів, що впливають на стан здоров'я, найважливішими є: забезпечення населення установами громадського обслуговування і закладами охорони здоров'я та стан довкілля і сприятливість санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності на території міста.

Для аналізу існуючого стану здоров'я населення наведені статистичні дані Департаменту охорони здоров'я Сумської ОДА, які характеризують загальну картину захворюваності в області та Конотопському районі зокрема. Цифрова інформація представлена КНП КМР "КОНОТОПСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАЙОННА ЛІКАРНЯ ім. АКАДЕМІКА МИХАЙЛА ДАВИДОВА" станом на 2017-2019 роки. Виявлені тенденції показників захворюваності населення в значній мірі характеризують тренди захворюваності населення в районі та місті.

Показники захворюваності

Таблиця 2.2.9.1.

ЗАРЕЄСТРОВАНО ХВОРОБ СЕРЕД ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ				
<i>Показник на 10 000 тис. дітей</i>	<i>Регіон</i>	<i>2017 рік</i>	<i>2018 рік</i>	<i>2019 рік</i>
Захворюваність дітей першого року життя (на 1000 дітей)	Конотопський р-н	1192,7	1220,5	1081,3
	Область	1309,7	1127,0	1043,6
Рівень поширеності захворювань серед дитячого населення 0-17 років (показник на 10000 дітей)	Конотопський р-н	22399,4	22183,5	22488,3
	Область	16633,6	16245,3	15056,0
Захворюваність на активний туберкульоз: діти 0-14 років / підлітки 15-17 років (показник на 10000 дітей)	Конотопський р-н	1,5/-	-/-	1,5/-
	Область	1,4/3,3	1,4/1,5	0,9/1,9
ЗАРЕЄСТРОВАНО ХВОРОБ СЕРЕД ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ				
<i>Показники на 10 000 тис. осіб</i>	<i>Регіон</i>	<i>2017 рік</i>	<i>2018 рік</i>	<i>2019 рік</i>
Всі хвороби	Конотопський р-н	18915,3	18435,8	16597,6
	Область	17201,7	17106,9	15750,9
Ішемічна хвороба серця	Конотопський р-н	2403,8	2388,7	2033,8
	Область	2244,1	2242,4	1993,1
Гострий та повторний інфаркт міокарда	Конотопський р-н	11,4	15,9	16,5
	Область	14,0	13,6	13,3
Інсульти (усі форми)	Конотопський р-н	43,1	42,9	46,8
	Область	37,4	37,2	39,1
Хвороби системи кровообігу	Конотопський р-н	7270,1	7233,1	6234,5
	Область	6768,3	6771,6	6131,0
Хвороби органів дихання	Конотопський р-н	1769,9	1577,6	1588,4
	Область	1742,1	1755,5	1725,7
Хвороби органів травлення	Конотопський р-н	2083,8	2050,6	1780,3
	Область	1848,4	1936,0	1659,4
Контингент хворих на злоякісні новоутворення	Конотопський р-н	38,65	40,18	42,11
	Область	42,66	42,27	42,09
Захворюваність всіма формами активного туберкульозу	Конотопський р-н	4,5	5,9	4,8
	Область	5,1	5,3	4,6
Поширеність захворювань на цукровий діабет	Конотопський р-н	498,9	510,8	347,1
	Область	413,5	418,2	369,4

Захворюваність на алкоголізм	Конотопський р-н	6,9	8,7	9,3
	Область	7,1	8,6	8,5
Рівень травматизму серед населення	Конотопський р-н	44,2	44,1	44,6
	Область	55,9	61,5	53,3
Травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	Конотопський р-н	386,1	326,7	242,9
	Область	517,4	516,9	391,7

За даними показників діяльності установ охорони здоров'я області проведений аналіз динаміки захворюваності населення на хвороби системи кровообігу, органів дихання, органів травлення, які дуже поширені серед населення області. Поширеність хвороб органів дихання у Сумській області традиційно тримається на високому рівні, хоча й демонструє тенденцію до поступового зменшення. У мешканців Конотопського району найбільш поширеними хворобами у структурі первинної захворюваності населення мають гострий ларингіт та трахеїт.

Ймовірними причинами такої ситуації можуть бути недостатнє забезпечення лікувальних закладів сучасними медично-технічними засобами діагностики, несвоєчасно отримані медичні послуги та ймовірну відсутність обов'язкових поточних профілактичних оглядів.

Нижче наведена інформація щодо забезпеченості населення області кваліфікованим медичним персоналом (на 10 тис. населення).

Медичні кадри Сумської області

Таблиця 2.2.9.2

Рік	Кількість лікарів усіх спеціальностей		Кількість середнього медичного персоналу	
	усього, тис.	на 10 000 населення	усього, тис.	на 10 000 населення
2000	4,8	36,7	14,5	110,5
2005	4,5	36,5	13,1	106,7
2010	4,6 ¹	39,6	12,7	109,7
2015	4,5 ¹	40,6	11,7	105,7
2016	4,5 ¹	40,4	11,5	104,2
2017	4,5 ¹	40,8	11,4	104,2

¹ Без зубних лікарів

На сьогодні доведено, що незадовільний стан довкілля, забруднення хімічними, фізичними та біологічними агентами повітря, ґрунту і води, дія інших негативних факторів навколишнього середовища на організм людини є причинами зростання захворюваності.

Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини

Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає перше місце. Це обумовлено, насамперед тим, що забруднюючі речовини з атмосферного повітря мають найширше розповсюдження та випадають у різні середовища.

Речовини, що забруднюють природне середовище, дуже різноманітні. Залежно від своєї природи, концентрації, часу дії на організм людини вони можуть викликати різні несприятливі наслідки. Короткочасна дія невеликих концентрацій таких речовин може викликати запаморочення, нудоту, печіння в горлі, кашель. Потрапляння до організму людини великих концентрацій токсичних речовин може привести до втрати свідомості, гострого отруєння і навіть смерті. Прикладом подібної дії можуть бути смоги, що утворюються у великих містах в безвітряну погоду, або аварійні викиди токсичних речовин промисловими підприємствами в атмосферне повітря.

Реакції організму на забруднення залежать від індивідуальних особливостей: віку, статі, стану здоров'я. Як правило, більш уразливі діти, хворі та люди похилого віку. При систематичному або періодичному надходженні в організм порівняно невеликих кількостей токсичних речовин відбувається хронічне отруєння. Ознаками хронічного отруєння є порушення нормальної поведінки, звичок, а також нейропсихічного відхилення: швидке стомлення або відчуття постійної втоми, сонливість або, навпаки, безсоння, апатія, ослаблення уваги, неуважність, забудькуватість, сильні коливання настрою. При хронічному отруєнні одні і ті ж речовини у різних людей можуть викликати різні ураження нирок, кровотворних органів, нервової системи, печінки.

Забруднене повітря негативно впливає переважно на дихальні шляхи, викликаючи бронхіт, емфізему, астму. Шкідливі речовини, що містяться в атмосфері, впливають на людський організм також і при контакті з поверхнею шкіри або слизистою оболонкою. Разом з органами дихання забруднювачі вражають органи зору і нюху, а впливаючи на слизову оболонку гортані, можуть викликати спазми голосових зв'язок.

Ознаки і наслідки дій забруднювачів повітря на організм людини виявляються переважно в погіршенні загального стану здоров'я: з'являються головні болі, нудота, відчуття слабкості, знижується або втрачається працездатність.

Здоров'я населення можна оцінити такими показниками, як середня тривалість життя при народженні або після досягнення певного віку, загальна смертність та смертність дітей до одного року життя, захворюваність і функціональні відхилення, поширеність хвороб.

Якість питної води та її вплив на здоров'я населення

Питна вода та її якість істотно впливають на всі фізіологічні та біохімічні процеси, що відбуваються в організмі людини, на стан її здоров'я. Питна вода, що не відповідає нормативним вимогам несе загрозу виникнення серед населення інфекційних захворювань, злоякісних новоутворень, захворювань ендокринної та інших систем організму.

У відповідності до вимог ДСанПіНу 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» питна вода повинна відповідати таким гігієнічним вимогам: бути безпечною в епідемічному та радіаційному відношенні, мати сприятливі органолептичні властивості та нешкідливий хімічний склад.

Вплив на стан здоров'я населення району мають наступні фактори:

- забруднення навколишнього середовища (загазованість атмосферного повітря, неякісна питна вода, забруднені земельні ресурси тощо);
- незадовільне водопостачання сільських населених пунктів, тобто відсутність стовідсоткового централізованого водопостачання, яке б забезпечувало подачу води населенню нормативної якості;
- не ефективна робота каналізаційних очисних споруд в населених пунктах району, знову ж таки, - відсутність централізованого водовідведення;
- не створено належних умов навчання та виховання дітей різних вікових груп та попередження негативного впливу фізичних факторів навчального та виховного процесу, що не відповідають нормативним значенням.

2.3. ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

За умови незатвердження детального плану території як містобудівної документації для визначення функціонального призначення та параметрів забудови ділянки за межами населеного пункту унеможлиблюється проходження процесу будівництва комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з під'їзною дорогою відповідно до вимог чинного земельного законодавства.

Враховуючи вищевказане, - унеможлиблюється процес екологізації поводження з відходами, сортування відходів та зменшення їх захоронення і т.д.

РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Традиційні способи поводження з відходами себе вичерпують, як через свою технічну недосконалість з погляду забезпечення нейтралізації їх негативного впливу на навколишнє природне середовище, так і через економічну неефективність громіздких технічних рішень.

Ключем розв'язання проблеми поводження з відходами є зміна ставлення до відходів, як до ресурсоцінного об'єкта господарювання, а не як до сміття. Складові побутових відходів у своїй абсолютній більшості є комерційним продуктом, додатковим ресурсним потенціалом суспільного господарства.

Головною причиною незадовільного стану у сфері поводження з ТПВ є відсутність цілісної системи вирішення проблеми, де головним критерієм успішності було б постійне зменшення кількості «кінцевих» відходів, тобто тих, що розміщуються на звалищі і не використовуються, як вторинні ресурси з метою заміни первинних ресурсів та енергозбереження.

Стан поводження з відходами викликає занепокоєння і вимагає комплексного і системного підходу до запровадження економічного механізму стимулювання і мотивації використання для утилізації компонентів відходів сучасних технологій та обладнання.

Вирішення проблеми ефективного управління відходами стає одним з пріоритетів розвитку міста Конотоп.

На виконання вимог Комплексної програми поводження з твердими побутовими відходами у Сумській області на 2016 – 2021 роки передбачається реалізувати природоохоронні заходи із розроблення проектної документації на Будівництво комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів, а саме будівництво полігону та будівництво сортувально-перевантажувальної станції в межах діючого несанкціонованого сміттєзвалища.

Будівництво комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів є плановим природоохоронним заходом, направленим на розв'язання проблем поводження з ТПВ та забезпечення екологічно безпечних умов проживання населення та забезпечення екологічної безпеки навколишнього природного середовища.

Проектом будівництва даного об'єкту передбачається здійснення комплексу заходів інженерного захисту, що містять перелік основних (фундаменти, дамби) та допоміжних (нагірна канава тощо) засобів, що дозволить попередити шкодочинний антропогенний вплив на довкілля та стан здоров'я населення відповідно до вимог ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування».

Проектними рішеннями пропонується будівництво комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з розміщенням на території сміттєсортувальної лінії для забезпечення виконання сучасних вимог щодо сортування, складування та захоронення твердих побутових відходів.

Основною метою та завданням встановлення сміттєсортувальної станції є намір суттєво зменшити об'єм твердих побутових відходів, що надходять на полігон, шляхом їх сортування та подальшого використання, як вторинного матеріалу відповідними підприємствами.

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту документу державного планування було здійснено оцінку ймовірного впливу реалізації містобудівної документації відповідно до контрольного переліку, наведеного в таблиці 3.1.

**Оцінка ймовірного впливу планованої діяльності на довкілля
відповідно до контрольного переліку**

Таблиця 3.1

Чи може реалізація проекту документу державного планування спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
<i>Атмосферне повітря</i>				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			×	+
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			×	+

Погіршення якості атмосферного повітря?			×	+
Появу джерел неприємних запахів?			×	+
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			×	
Водні ресурси				
Значне зменшення кількості вод, що використовується для водопостачання населення?			×	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			×	
Зміни напрямків швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого об'єкту			×	
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			×	
Відходи				
Збільшення кількості утворених чи накопичених відходів?			×	+
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження відходами?			×	+
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			×	
Земельні ресурси та ґрунти				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		×		
Будь-яке посилення вітрової ерозії ґрунтів?			×	
Зміни в топографії?	×			
Біорізноманіття				
Зміни кількості видів рослин, тварин, їхньої чисельності або територіальному представництві?			×	
Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			×	

Порушення або деградація середовищ існування диких видів тварин?			×	
<i>Населення та інфраструктура</i>				
Вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			×	
Поява будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я населенню?			×	
<i>Екологічне управління та моніторинг</i>				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі економічної безпеки?			×	
Погіршення екологічного моніторингу?			×	+
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			×	

Також оцінка впливу проекту містобудівної документації у результаті аналізу проектних рішень була здійснена на компоненти як природного так і соціального навколишнього середовища, а саме:

Атмосферне повітря

Реалізація планової діяльності не призведе до утворення на території полігону ТПВ нових додаткових джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Відповідно розрахунок величин викидів забруднюючих речовин не проводиться.

Протягом періоду проведення проектних будівельних робіт на майданчику будівництва тимчасово будуть діяти неорганізовані та нестаціонарні джерела викидів в атмосферне середовище забруднюючих речовин, які утворюватимуться під час переміщення відходів, ґрунтів та пильних будівельних матеріалів спецтехнікою (екскаватор, бульдозер та ін.), викид вихлопних газів під час роботи двигунів автотранспорту та будівельної спецтехніки, викид шкідливих газів під час зварки металевих поверхонь та пластикових труб тощо. Дані викиди забруднюючих речовин є незначні, і не будуть вносити суттєвого внеску в стан забруднення атмосфери та негативно впливати на стан атмосферного середовища. Під час виконання будівельних робіт рекомендовано виконувати заходи, щодо сприяння зменшення викидів забруднюючих речовин (зволоження ділянок пиління - виконання земляних робіт, регулювання двигунів авто та спецтехніки із метою зниження виділення шкідливих вихлопних газів та ін.).

Земельні ресурси, ґрунти

Будівництво об'єктів передбачено в межах існуючого земельного відводу та в межах земельних ділянок порушених сміттєзвалищем та його впливу. Під час виконання робіт буде здійснене тимчасове переміщення та порушення ґрунтів і незначне знищення трав'яного покриття на ділянках виконання будівельних робіт, також утворення відходів: залишки електродів (зварювальні роботи), відпрацьовані масла та оливи (експлуатація будівельного автотранспорту та спецтехніки), промаслене ганчір'я (технічне обслуговування будівельних машин та механізмів, експлуатація будівельної спецтехніки), ТПВ (життєдіяльність робочих\працівників).

Проектом передбачається влаштування системи збору забрудненого фільтрату на території існуючого сміттєзвалища з метою попередження його поширення в навколишньому середовищі (ґрунти та ґрунтові води). Це дозволить здійснювати організований відвід фільтрату на очисні споруди.

Під час експлуатації проектних об'єктів утворення додаткових об'ємів стоків не передбачається.

Геологічне середовище

Проектні об'єкти не будуть спричиняти і сприяти розвитку небезпечних геологічних процесів та явищ природного та техногенного походження (тектонічних, сейсмічних, геодинамічних, зсувних, селевих, карстових, змін напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні, тощо) в районі їх розташування. Проектні будівельні роботи не чинять негативного впливу на геологічне середовище.

Мікроклімат

Негативні наслідки планованої діяльності на мікроклімат, а також вплив фізичних факторів впливу відсутній. Зміни мікроклімату, що безпосередньо пов'язані з відсутністю активних масштабних впливів планової діяльності (значних виділень теплоти, вологи тощо), не відбувається.

Негативні ендегенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) не спостерігаються та, відповідно, в подальшому не передбачаються.

Ландшафтне та біологічне різноманіття

Вплив на рослинний та тваринний світ під час будівництва і експлуатації оцінюється як припустимий.

До появи негативних антропогенних факторів, що можуть впливати на адаптовану флору та фауну, реалізація проектної діяльності не призведе.

Території та об'єкти з природоохоронним статусом

Природоохоронні території та об'єкти не інвентаризовані. Територія ДПТ також не межує з територіями, що мають природоохоронний статус. Земельна ділянка, що вивчається, не відноситься до земель водного фонду, прибережних захисних смуг, територій історико-культурного, природо- заповідного, рекреаційного чи оздоровчого призначення, відповідно, впливу не передбачається.

Соціальне середовище, стан здоров'я населення

Житлова та прирівняна до неї забудова достатньо віддалена від джерел шкідливостей та не перебуває в межах зони впливу об'єкта планованої діяльності.

Матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину

Об'єкти архітектурної, археологічної та культурної спадщини відсутні, відповідно, вплив не передбачається.

Техногенне середовище

На прилеглий до об'єкта планованої діяльності території інші виробничі об'єкти відсутні. Техногенне середовище на прилеглий території в основному представлене у вигляді транспортних систем та зовнішніх інженерних комунікацій у вигляді ліній електропередач, проїзних доріг тощо. Враховуючи наведене вище, вплив на довкілля з боку техногенного середовища здійснюють 2 групи техногенних факторів — фізичні та хімічні, які за своєю тривалістю є постійними та в основному пов'язані з роботою двигунів автотранспортних засобів.

Вібраційне, світлове, теплове забруднення, а також випромінення не передбачається. Шумове забруднення в процесі виконання підготовчих та будівельних робіт, а також провадження планованої діяльності, відбуватиметься за рахунок роботи двигунів техніки, зайнятої в межах полігону в процесі виконання різнопланових виробничих операцій. Максимальний рівень шуму на відстані 1 метр від працюючого двигуна вантажного транспорту не перевищуватиме 80 дБА. Враховуючи відстань між джерелами шуму і житловою забудовою, а також враховуючи зниження рівня шуму за рахунок поглинання його повітрям, перевищення нормативних значень шуму 55 дБА вдень та 45 дБА вночі на території, прилеглій до житлової забудови, не прогнозується. Джерела шуму об'єкта планованої діяльності не впливатимуть на існуючий фоновий рівень шуму на межі житлової забудови.

**РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ
ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ
ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО
ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА
АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ
ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)**

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки проекту документу державного планування було визначено рейтинг ключових екологічних проблем території проектування, узагальнені результати якого наведені в таблиці 4.1.

**Ключові екологічні проблеми , у тому числі ризики впливу на стан
здоров'я населення, які стосуються документа державного планування**

Таблиця 4.1

№ в рейтингу (по пріоритетності)	Суть проблеми
1.	Антропогенний вплив на якість атмосферного повітря шляхом емісії поллютантів стаціонарними (МВВ) та пересувними джерелами (автотранспортні засоби).
2.	Відсутність засобів захисту НПС від забруднення МВВ.
3.	Відсутність на момент розробки ДПТ влаштування на території сміттєзвалища модернізованого обладнання для попереднього сортування ТПВ з метою зменшення обсягів їх захоронення.
4.	Відсутність належного контролю за охороною НПС.
5.	Відсутність організованої постійної в часі системи екологічного моніторингу за всіма складовими навколишнього середовища, як природного, так і соціального.

Враховуючи відсутність територій та/або об'єктів з природоохоронним статусом в межах території проектування та в безпосередній близькості до полігону ТПВ – екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на стан здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, відсутні.

РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному та регіональному рівнях, що стосуються документа державного планування.

Однією із найважливіших екологічних проблем в Сумській області є утворення та накопичення промислових і твердих побутових відходів. Санітарна очистка територій міст та районів від ТПВ є зараз одним із найважливіших елементів їх життєзабезпечення та водночас однією із найскладніших проблем.

З метою переведення сфери поводження з відходами у Сумській області до вимог Директив ЄС по поводженню з відходами, а саме:

- Директиви про захоронення відходів на полігонах (1999/31ЄС).
- Директиви про відходи (2008/98/ЄС).

Сумською ОДА впроваджується «Комплексна програма поводження з відходами у Сумській області 2016- 2021 рр.», яка визначає базові підходи щодо реформування самої структури управління усіма процесами поводження з відходами. Під час підготовки документа державного планування на виконання вимог вищевказаних Директив ЄС на міжнародному рівні та Концепції на регіональному рівні враховані основоположні підходи до системи поводження з відходами. Дані підходи спрямовані на вибір оптимальних шляхів реорганізації обліку, збору, транспортування, переробки та утилізації відходів; створення інвестиційного проекту щодо організації сортування відходів, переробки ТПВ та утилізації ресурсоцінних відходів.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на державному рівні, що стосуються документа державного планування.

Даний проект детального плану території виконано відповідно до вимог діючих нормативно-правових актів України у сфері охорони довкілля: Земельного Кодексу України, Водного Кодексу України, Законів України «Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення», «Про охорону навколишнього середовища», «Про стратегічну екологічну оцінку», нормативно-правових актів та нормативно-методичних положень Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, а також під час проектування враховано вимоги наступних документів державного планування:

- ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування»;
- ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні»;

- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;
- ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва» ;
- ДБН В.1.2-14:2018 «Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель і споруд»;
- ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів»;
- ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди» ;
- ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій».

Серед основних завдань містобудівної документації у сфері охорони довкілля є:

- виявлення та уточнення територіальних ресурсів для всіх видів функціонального використання території;
- визначення всіх планувальних обмежень використання території згідно з державними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами;
- створення належних умов охорони та використання об'єктів культурної спадщини, інших об'єктів, що підлягають охороні відповідно до законодавства;
- визначення напрямів подальшої діяльності щодо охорони та поліпшення стану навколишнього середовища, забезпечення екологічної безпеки;
- організація комплексного благоустрою та озеленення.

Крім того, зобов'язаннями, встановлені на державному рівні, у сфері охорони довкілля є дотримання:

- санітарно-захисних, охоронних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів забруднюючих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації, ультразвукових і електромагнітних полів, іонізуючих випромінювань.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, встановлені на державному рівні, визначені «Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року», враховані при розробці системи санітарного очищення території проектування, яка полягає у збільшенні обсягу сортування, переробки та повторного використання відходів.

РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Оцінка очікуваного негативного впливу діяльності, зумовленого вразливістю проекту до ризиків надзвичайних ситуацій, включає аналіз сценаріїв розвитку надзвичайних ситуацій, ймовірність їх виникнення, та проводиться на основі аналізу діяльності об'єкта планованої діяльності у відповідності з нормативними документами, а також з врахуванням надзвичайних ситуацій, які мали місце на аналогічних об'єктах.

Відповідно до «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.01.2011 № 29) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Кумулятивні, вторинні, позитивні наслідки

Чинники що спричиняють кумулятивний вплив: облаштування інженерної системи збору звалищного фільтрату та поверхневого стоку дощових і талих вод, облаштування доріг з твердим покриттям, будівництво сміттєсортувальної станції, розвиток озеленення спеціального призначення території комплексу та інші заходи, передбачені проектними рішеннями, направлені на забезпечення благоустрою території проектування тощо – всі ці заходи загалом мають кумулятивний ефект та будуть спричиняти позитивні вторинні наслідки, пов'язані із оздоровленням та охороною НПС.

До негативних довгострокових, постійних наслідків впливу на навколишнє середовище відноситься фактор забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин, утворення звалищного фільтрату, відходів різних класів шкідливості тощо.

Не канцерогенні та канцерогенні ризики для здоров'я населення можна вважати допустимими з огляду на віддаленість найближчої житлової забудови до ділянки місця видалення відходів.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5 років) при реалізації рішень містобудівної документації відповідно до завдань замовника слід очікувати допустимий негативний вплив на атмосферне повітря, земельні ресурси, ландшафт.

Позитивні наслідки:

- еколого-економічна оптимізація використання території проектування шляхом встановлення та дотримання системи планувальних обмежень;

- належна та ефективна функціонально-планувальна організація території з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень – санітарно-захисних зон джерел забруднення, охоронних зон інженерних мереж тощо;

- забезпечення благоустрою;
- зменшення обсягів захоронення відходів;
- збільшення обсягу сортування відходів.

Основний вплив з боку планованої діяльності на довкілля буде відбуватись на атмосферне повітря, підземні води, земельні ресурси, рельєф.

Вплив на стан атмосферного повітря відбуватиметься за рахунок надходження забруднюючих речовин внаслідок біологічного анаеробного розкладу органічної складової ТПВ та роботи двигунів внутрішнього згорання спеціалізованої автомобільної та будівельної техніки. За результатами розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин аналогічних проектів по будівництву комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів в Україні максимальні концентрації забруднюючих речовин з урахуванням фону в атмосферному повітрі на межі санітарно-захисної зони, зверненої до житлової забудови, не перевищують їх гігієнічні нормативи (ГДК або ОБРВ).

Вплив на стан підземних вод з боку планованої діяльності ймовірно відбуватиметься внаслідок потрапляння фільтрату у ґрунтові води. Внаслідок забруднення ґрунтових вод фільтратом можливе погіршення якості води в криницях, що розміщуються нижче за потоком ґрунтових вод, які можуть використовуватися в якості точкових джерел водопостачання (криниць) населенням найближче локалізованих населених пунктів, що не охоплені системою централізованого водопостачання.

Вплив на хімічний склад ґрунту відбуватиметься за рахунок осідання твердих частинок з атмосферного повітря, забрудненого викидами забруднюючих речовин з боку планованої діяльності, та має довгостроковий і локальний характер. Для контролю за змінами хімічного складу ґрунту рекомендується моніторинг його стану протягом експлуатації об'єкту.

Планована діяльність призведе до зміни рельєфу місцевості та ландшафту. Зміна рельєфу відбуватиметься поступово за рахунок наземного складування ТПВ на робочих картах.

Впливів з боку планованої діяльності на абіотичні фактори довкілля, такі як кліматичні, фізичні, геологічні, а також рослинний і тваринний світи, об'єкти природно-заповідного фонду, не прогнозується.

РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Для запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля передбачається комплекс організаційно-технічних заходів. Комплекс заходів націлений на:

- захист ґрунту з метою попередження його забруднення;
- захист водного середовища, попередження від виснаження водних ресурсів, попередження погіршення стану підземних вод;
- захист атмосферного повітря.

Комплекс екологоорієнтованих засобів щодо захисту навколишнього середовища охоплює заходи, спрямовані на охорону та раціональне використання природних ресурсів, і заходи, які забезпечують нормативні санітарно-гігієнічні параметри.

Містобудівні заходи, передбачені проектом детального плану території, забезпечують охорону природного середовища за рахунок раціонального функціонального зонування території, створення санітарно-захисних, охоронних зон тощо.

З метою покращення стану навколишнього середовища містобудівною документацією передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться, але не обмежуються ними:

- функціонально-планувальна організація території з урахуванням існуючих та перспективних планувальних обмежень – санітарно-захисних зон джерел забруднення повітря, охоронних зон інженерних мереж тощо;
- інженерна підготовка території та вертикальне планування, благоустрій, озеленення, влаштування твердого покриття проїздів тощо;
- налагодження ефективної системи санітарного очищення території: своєчасне прибирання та забезпечення знешкодження/утилізації побутово-господарських відходів; вирішення проблеми збирання побутових відходів із запровадженням системи роздільного збирання ТПВ; організація вивезення твердих побутових відходів; вивезення небезпечних відходів на спеціалізовані підприємства для подальшої їх утилізації;
- організація належного водопостачання з забезпеченням потреб у воді на господарсько-побутові, виробничі потреби та пожежогасіння.

У ході розробки стратегічної екологічної оцінки проекту детального плану території розроблені наступні заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а саме:

*для забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення
необхідно:*

- улаштувати контрольні-дезінфікуючі зони на в'їзді/виїзді, обладнаних залізобетонними резервуарами для дезінфекції коліс автотранспорту;

- забезпечити обов'язковий проїзд автотранспорту через контрольню-дезінфікуючу зону при температурі повітря понад +5° С;
- контролювати заміну розчину дезбар'єру кожні 10 днів;
- укласти договори з відповідними службами, що здійснюють виконання заходів по боротьбі з гризунами та комахами відповідно до вимог статей 16 та 18 ЗУ «Про захист населення від інфекційних хвороб» та статті 30 ЗУ «Про забезпечення санітарного й епідеміологічного благополуччя населення»;
- проводити постійно-періодичний моніторинг стану підземних вод за хімічними, санітарно-хімічними та санітарно-бактеріологічними показниками;
- проводити постійно-періодичний моніторинг стану атмосферного повітря на межі нормативної санітарно-захисної зони, зверненої у бік житлової забудови;
- встановлення спеціального звукового та біоакустичного обладнання для відлякування тварин, які можуть бути переносниками збудників інфекційних хвороб;
- проводити радіометричний контроль ТПВ на контрольню-пропускну пункті, що приймаються до захоронення.

для захисту атмосферного повітря від забруднення викидами забруднюючих речовин та забезпечення нормативного стану повітряного середовища передбачені заходи, направлені на здійснення викидів в атмосферу у відповідності з ГДК і з мінімальним кількісним та якісним показниками, а саме:

- дотримуватись нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря – гранично допустимих рівнів акустичного, електромагнітного, іонізуючого, інших видів впливу біологічних та фізичних факторів середовища та дотримання нормативів якості атмосферного повітря з метою уникнення, зменшення чи запобігання негативним наслідкам погіршення якості повітряного середовища відповідно до ЗУ «Про охорону атмосферного повітря», ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища», Постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 299 «Про розроблення та затвердження нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря» та інших нормативно-правових актів;
- забезпечувати пилопригнічення під час виконання земляних робіт та у процесі захоронення ТПВ на картах полігону з метою зменшення викидів пилу в атмосферне повітря;
- контролювати максимальне ущільнення ТПВ під час їх захоронення, улаштування проміжних та зовнішніх ізоляційних шарів з метою зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у процесі анаеробного розкладу органічної складової ТПВ;
- забезпечити вимкнення двигунів автотранспортної техніки в період тимчасового простою.

для попередження забруднення підземних водних горизонтів, а також земельних ресурсів та ґрунтів передбачається:

- рекомендовано для захисту підземних вод від забруднення улаштування протифільтраційного екрану з геомембрани товщиною 1 мм з коефіцієнтом фільтрації води не більше 10^{-9} м/с, який являється високоякісним гідроізоляційним матеріалом, стійким до ультрафіолетового опромінення та агресивних хімічних впливів, улаштування системи збору фільтрату, а також обвалування полігону та улаштування по його периметру системи збору дощових і талих вод у вигляді зовнішнього дренажного колектору. Система збору фільтрату призначена для збирання рідкої фази, що утворюється на полігоні при захороненні ТПВ з вологістю понад 55% та складається з внутрішнього дренажного колектору, дренажних колодязів та насосної станції перекачування фільтрату. Зовнішній дренажний колектор призначений для збору дощових та талих вод з водозбірної площі за межами обвалування ділянок складування ТПВ;

- забезпечити справність та герметичність КОС для РПВ, утворених внаслідок життєдіяльності працюючого персоналу з подальшою організацією передачі їх на очищення відповідно до укладених договорів із відповідними організаціями;

- забезпечити проведення постійно-періодичного моніторингу стану підземних вод, що мають забиратися із спостережних свердловин;

- проведення вчасного ремонту дорожнього покриття, гідроізоляції трубопроводів і резервуарів;

- забезпечити передачу специфічних відходів (при умові їх утворення), згідно з договорами, на оброблення та утилізацію компаніям, що мають ліцензії Міністерства екології та природних ресурсів України на операції у сфері поводження з відходами;

- обвалування ділянок складування та полігону ТПВ в цілому з метою недопущення потрапляння поверхневого стоку дощових і талих вод як з території полігону на прилеглі території, так і навпаки - з прилеглих територій на територію полігону, що в свою чергу забезпечує зменшення обсягів утворення фільтрату;

- улаштування сітчастої огорожі по периметру полігону ТПВ з метою затримання легкої фракції ТПВ, яка може розноситись вітром та осідати на прилеглій території;

- улаштування асфальтобетонного покриття доріг, проїздів та майданчика для зупинки та розвороту спеціалізованого автомобільного транспорту з метою запобігання потрапляння та інфільтрації у ґрунт нафтопродуктів;

- зберігання небезпечних відходів від технічного обслуговування автомобільної та спеціалізованої техніки в герметичній тарі у спеціально відведеному місці за межами полігону ТПВ з подальшою передачею на утилізацію ліцензованій організації, яка має право на поводження з

небезпечними відходами.

Для зменшення акустичного забруднення передбачається:

- створити смуги зелених насаджень;
- забезпечити захист від шуму та вібрацій споруд, об'єктів та обладнання сукупністю об'ємно-планувальних, технологічних і конструктивних рішень із попутнім використанням засобів захисту від шуму: встановлення насосного обладнання на віброізолюючі основи, обмеження швидкості руху автотранспорту по території тощо, із дотриманням вимог ДБН В.1.1-31:2013
- захист територій, будинків і споруд від шуму.

для зменшення антропогенного навантаження на довкілля при веденні господарської діяльності рекомендовано:

- дотримуватись умов унеможливлення виникнення пожеж, займання (для працівників повинна бути розроблена, затверджена керівником та погоджена з органами Держпожнадзора інструкція про заходи пожежної безпеки);
- комплексне озеленення території проектування із подальшим дотриманням оздоровлення зелених насаджень;
- рекомендується проводити регулярні дослідження впливу забруднюючих речовин на рослинний і тваринний світи шляхом проведення біологічного моніторингу з використання методів біоіндикації та біотестування.

з метою запобігання розвитку НС, забезпечення пожежної і вибухобезпеки передбачено наступні технічні і організаційні заходи:

- керівництвом має бути затверджена інструкція про заходи пожежної безпеки, в якій встановлюються порядок і спосіб забезпечення пожежної безпеки, обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі, включаючи порядок оповіщення людей і повідомлення про неї пожежної охорони, евакуації людей, і матеріальних цінностей, застосування засобів пожежогасіння та взаємодії з підрозділами пожежної охорони;
- необхідно дотримуватись заборони заправлення техніки паливом, зарядження акумуляторів безпосередньо на машинах, залишати транспортні засоби з увімкненим двигуном;
- передбачити захисне занулення та заземлення електрообладнання;
- заборонити паління на території об'єкта;
- мінімізувати (виключити) перебування сторонніх осіб на території об'єкта планованої діяльності;
- забезпечити наявність на об'єкті планованої діяльності первинних засобів пожежогасіння;
- забезпечити наявність системи оповіщення (сирени, гучномовці), телефонного зв'язку;
- здійснювати підвищення кваліфікації персоналу: підбір, тестування,

навчання, атестація тощо, забезпечити готовність персоналу до локалізації аварій (навчання, тренування, учбові тривоги і т.ін.);

- здійснювати щорічне комплексне проведення протиаварійного тренування за участю всіх служб та дільниць;

- рекомендовано улаштування протипожежної водойми;

- за необхідності при температурі повітря $+25^{\circ}\text{C}$ і вище у пожежонебезпечні періоди року розчин із дезбар'єрів може використовуватись для зволоження відходів під час їх ущільнення та захоронення на робочі карти полігону.

РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

Альтернативні варіанти розвитку, що розглядаються при розробці стратегічної екологічної оцінки, спрямовані на удосконалення інженерного обладнання території проектування, зокрема пропонується більш детально розглянути з можливістю подальшого впровадження наступні заходи:

Технічні альтернативи

Альтернатива 1

У якості технічної альтернативи 1 передбачається улаштування протифільтраційного екрану з геомембрани товщиною 1 мм. По контуру полігону передбачається улаштування огорожуючого валу та зовнішнього дренажного колектору для збирання та відведення дощових і талих вод, що надходять з прилеглої території, а також посадка захисної лісосмуги.

Альтернатива 2

В якості технічної альтернативи 2 передбачається улаштування протифільтраційного екрану з геомембрани товщиною 0,5 мм, а по контуру полігону улаштування дренажного захисного каналу з посадкою захисної лісосмуги.

Обґрунтування: альтернативу 2 було відхилено з наступних причин:

- геомембрана товщиною 0,5 мм є менш надійною з точки зору функціональності забезпечення герметичності та збереження її цілісності і надійності при тривалому терміні експлуатації полігону ТПВ у порівнянні з геомембраною товщиною 1 мм аналогічного виробництва;
- улаштування дренажного захисного каналу по контуру полігону не гарантує захист тіла полігону від ґрунтових вод та поверхневого стоку, що будуть надходити з прилеглої території, що в свою чергу у разі підтоплення зменшить стійкість полігону та може призвести до надзвичайної ситуації, яка буде мати негативні наслідки на довкілля;
- посадка захисної лісосмуги підвищує і без цього високу пожежну небезпечність об'єкту планової діяльності.

Таким чином, враховуючи вищевказане, найбільш еколого зорієнтованою є технічна альтернатива 1, впровадження якої пропонується реалізувати.

Територіальні альтернативи

Враховуючи те, що об'єкт планованої діяльності існуюче сміттєзвалище та підлягає нагальній реконструкції, територіальна альтернатива, що розглядається проектом ДПТ, є найбільш прийнятною з точки зору наявного існуючого планування виробничого майданчика, сформованої транспортної мережі, організації руху та відповідності містобудівній документації.

Виходячи з викладеного територіальна альтернатива 2 не розглядалась. Розміщення об'єкта планової діяльності на іншій земельній ділянці, недоцільно з фінансової та технічної точки зору, оскільки призведе до збільшення витрат, однак не зменшить впливу на навколишнє та соціальне середовища. Крім того, розміщення об'єкта планованої діяльності на іншій земельній ділянці потребує

документаційного та юридичного переоформлення у повному обсязі, що потребує фінансового та часового ресурсу.

«Нульова альтернатива», за якої документ державного планування не буде затверджено

У "Варіанті нульової альтернативи" розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким не розробляється і не затверджується проект документу державного планування детальний план території. За умови незатвердження детального плану території та, відповідно, не реалізації проектних рішень даної містобудівної документації, унеможлиблюється процес будівництва комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з під'їзною дорогою та, відповідно, унеможлиблюється процес екологізації поводження з відходами.

Варто наголосити на тому, що за умови «нульової альтернативи» унеможлиблюється виконання вимог головних стратегічних документів, що мають взаємозв'язки із проектом детального плану, першочергово – Схеми планування території Сумської області та Схеми планування території Конотопського району – основоположні документи державного планування на виконання якої розробляється детальний план території по будівництво комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів.

Проведення стратегічної екологічної оцінки проекту детального плану території відбувається відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з використанням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018р.).

У процесі проходження стратегічної екологічної оцінки здійснюється:

- збір та аналіз інформації про поточний стан компонентів навколишнього природного середовища при використанні даних, зазначених у Регіональній доповіді про стан навколишнього природного середовища в Київській області, Екологічному паспорті Сумської області, Екологічних бюлетенях, даних Головного управління статистики в Сумській області;
- опрацювання вихідних даних щодо актуального стану території проектування, даних топографо-геодезичних вишукувань і т. д.;
- проведення аналізу слабких та сильних сторін проекту детального плану з точки зору екологічної ситуації;
- врахування пропозицій та зауважень у ході розробки СЕО, що були надані органами виконавчої влади, котрі реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я населення;
- проведення консультацій з громадськістю – громадських обговорень та слухань, для більш чіткого та конкретного виявлення поточних екологічних проблемних питань території проектування, що вивчається, та, водночас, попередження можливих негативних впливів реалізації проектних рішень детального плану території.

-

Ускладнення при проходженні процедури стратегічної екологічної оцінки заключаються у:

- відсутності актуальних даних характеристики сучасного стану складових навколишнього природного середовища, біорізноманіття, інвентаризації природних ресурсів та моніторингу довкілля;

- відсутність проведення заходів екологічного моніторингу якісних та кількісних показників стану компонентів довкілля: повітря, ґрунту, підземних вод тощо на полігоні ТПВ та прилеглих територіях.

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Моніторинг довкілля – комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних спостережень, оцінки та прогнозу змін стану навколишнього природного середовища з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення оцінки ефективності та достатності заходів із запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування та вжиття заходів для усунення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Програма екологічного моніторингу складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Система моніторингу включає в себе, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів, визначення певної ділянки, території чи об'єкту.
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу.
3. Візуальний огляд.
4. Проведення лабораторних досліджень, компонентів довкілля, що відбираються для ідентифікації впливу від функціонування проектних будівель і споруд на стан та якість компонентів НПС.
5. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив функціонування об'єктів на навколишнє природне та соціальне середовище.

Передбачається виконання зовнішнього моніторингу об'єкту органами державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України, Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, представниками інвесторів, в т.ч. залученими аудиторськими компаніями. Органи державного нагляду будуть здійснювати моніторинг та контроль шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Попутньо із цим передбачається внутрішній моніторинг, проведення якого має бути забезпечено безпосередньо Замовником ДДП для здійснення спостережень наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, структура якого наведена в табл. 9.1.

Моніторинг наслідків виконання документу державного планування проекту документу державного планування містобудівної документації «Детальний план території для будівництва комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з під'їзною дорогою у Конотопській міській територіальній громаді (за межами населеного пункту)» для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Таблиця 9.1.

Об'єкт моніторингу	Параметри моніторингу	Періодичність	Суб'єкт моніторингу	Індикатори результативності	Значення параметрів моніторингу на момент затвердження ДДП			Значення параметрів моніторингу за кожен рік проектного періоду
Відходи (на місцевому рівні)	Річний обсяг видалення відходів на полігон ТПВ	Щорічно	Замовник	тис.тонн/рік	орієнтовно 36 тис.тонн			Заповнюється з моменту затвердження ДДП за кожен рік проектного періоду
	Ресурсоцінні компоненти відходів(кількість відсортованих відходів по видам кг/тонн на рік)			кг/тонн/рік	вид ресурсоцінного компонента відходів	показник		
					скло	0		
					пластик			
					папір			
метал								
Озеленення	Розвиток озеленення спеціального призначення в межах території проектування			Загальна площа зелених насаджень	2,99 га			Заповнюється з моменту затвердження ДДП за кожен рік проектного періоду
Атмосферне повітря	Вміст забруднюючих речовин на межі СЗЗ в сторону до			«Про затвердження гігієнічних регламентів	найменування показника, одиниці виміру	результат	нормативне значення	Заповнюється з моменту затвердження ДДП за кожен рік

	найближчої житлової забудови			допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць» (Наказ Міністерства охорони здоров'я від 14.01.2020 № 52)	Вуглецю оксид (СО), мг/м ³	2,22	5,0	проектного періоду
					Діоксид сірки, мг/м ³	0,20	0,5	
					Аміак, мг/м ³	---	0,2	
					Сірководень, мг/м ³	---	0,008	
					Фенол, мг/м ³	---	0,01	
					Формальдегі д, мг/м ³	---	0,035	
Ґрунт	Вміст важких металів ґрунті на території полігону ТПВ			СанПін 42-128-4433-87, «ГДК хімічних речовин в ґрунті», ГОСТ 26951-86.	найменування показника, одиниці виміру	результат	нормативн езначення	
					Свинець (вміст рухомих форм), мг/кг	1,1464	32,0	
					Кадмій (вміст рухомих форм), мг/кг	0,0293	не нормується	
					Цинк (вміст рухомих форм), мг/кг	1,1852	23,0	
					Мідь, (вміст рухомих форм), мг/кг	0,9961	3,0	

					Нікель (вміст рухомих форм), мг/кг	0,0348	4,0	
Вода	Санітарно-мікробіологічний стан підземних вод зі спостережних свердловин			-	Бактерії кишкової палички: коліформи, E. coli ентерококи не виявлені.			Заповнюється з моменту затвердження ДПТ за кожен рік проектної періоду

РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Враховуючи географічне розташування території проектування ймовірні значні транскордонні наслідки для довкілля та здоров'я населення не очікуються. Відповідно в межах проектування транскордонні системи спостережень за станом довкілля відсутні (згідно даних Екологічного паспорту області).

РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Полігон призначений для складування і захоронення ТПВ, будівельного сміття та інших близьких за своїм складом до ТПВ промислових нетоксичних відходів.

Згідно Додатку №4 до “Державних санітарних правил планування і забудови населених пунктів”, санітарно-захисна зона для полігонів твердих побутових відходів становить 500 м.

Відходи, що не підлягають захороненню на картах полігону, повинні бути передані на утилізацію та переробку ліцензованим організаціям, які мають право на поводження з відходами. На даний час на території розташоване існуюче сміттєзвалище, яке не відповідає діючим нормам.

У період експлуатації сміттєзвалища виникає небезпека забруднення ґрунтів відходами та нафтопродуктами, обумовлена впливом транспорту, що працює на полігоні. Можливий збиток докільню від функціонування полігону ТПВ обумовлений утворенням фільтрату і біогазу в товщі тіла звалища. Фільтрат, проникаючи в породи зони аерації і ґрунтові води, забруднює їх. Стікаючі поверхневі води з полігону на рельєф місцевості забруднюють ґрунти. З поверхневим і ґрунтовим стоком фільтрат поступає у водні об’єкти, забруднюючи їх. В результаті біохімічних процесів у ґрунтах на звалищах утворюється біогаз, який при виході на поверхню забруднює атмосферне повітря, що нерідко призводить до займання відходів.

Враховуючи можливий негативний вплив несанкціонованого сміттєзвалища на природне середовище, заходи екологічної безпеки мають бути спрямовані на захист природного стану повітря, ґрунту та підземних вод. Територія потребує приведення існуючого сміттєзвалища до нормативів полігону ТПВ, а також розширення території та будівництво сміттєсортувальної лінії.

Згідно «Комплексної програми поводження з твердими побутовими відходами у Сумській області на 2016-2021 роки», передбачено будівництво комплексу регіонального полігону по складуванню побутових відходів з під’їзною дорогою у Конотопській міській територіальній громаді (за межами населеного пункту).

У зв’язку з відсутністю оформленого на даний час правоустановчого документу на земельні ділянки, на якій розміщено сміттєзвалище, райдержадміністрацією було терміново прийнято розпорядження про розроблення детального плану території для відведення її в постійне користування під розміщення полігону твердих побутових відходів.

Відповідно до п. і ч. 1 ст. 32 Закону України «Про відходи» з метою обмеження та запобігання негативному впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров’я людини забороняється з 1 січня 2018 року захоронення неперероблених (необроблених) побутових відходів.

ДОДАТКИ